

OPŠTI ZAKON O OBRAZOVANJU I VASPITANJU

I. OSNOVNE ODREDBE

Sadržaj zakona

Član 1

Ovim zakonom uređuju se organizacija i uslovi za obavljanje obrazovnog i vaspitnog rada u oblastima: predškolskog vaspitanja i obrazovanja, osnovnog obrazovanja i vaspitanja, srednjeg opšteg obrazovanja, stručnog obrazovanja, vaspitanja i obrazovanja lica sa posebnim potrebama i obrazovanja odraslih.

Ciljevi

Član 2

Obrazovanje i vaspitanje ima za cilj da:

- 1) obezbijedi mogućnost za svestrani razvoj pojedinca, bez obzira na pol, životno doba, socijalno i kulturno porijeklo, nacionalnu i vjersku pripadnost i tjelesnu i psihičku konstituciju;
- 2) zadovolji potrebe, interesovanja, želje i ambicije pojedinca za doživotnim učenjem;
- 3) omogući izbor obrazovnog programa na svim nivoima vaspitanja i obrazovanja;
- 4) razvija svijest, potrebu i sposobnost za očuvanje i unapređenje ljudskih prava, pravne države, prirodne i društvene sredine, multietičnosti i različitosti;
- 5) razvija svijest o državnoj pripadnosti prema Republici Crnoj Gori (u daljem tekstu: Republika) i njenoj kulturi, tradiciji i istoriji;
- 6) omogući pojedincu, u skladu sa sopstvenim mogućnostima, uključivanje i participaciju na svim nivoima rada i djelovanja;
- 7) razvija svijest o nacionalnoj pripadnosti, kulturi, istoriji i tradiciji;
- 8) doprinosi uključivanju u procese evropskih integracija.

Ostvarivanje obrazovanja i vaspitanja

Član 3

Obrazovanje i vaspitanje ostvaruje se u predškolskoj ustanovi, školi, zavodu, kod organizatora za obrazovanje odraslih i u domu učenika (u daljem tekstu: ustanova), u skladu sa ovim zakonom, a na način i pod uslovima propisanim posebnim zakonom.

Ustanova iz stava 1 ovog člana osniva se kao javna ustanova ili privatna ustanova.

Javni interes

Član 4

Obrazovanje i vaspitanje je djelatnost od javnog interesa.

Javno obrazovanje

Član 5

U javnoj ustanovi čiji je osnivač Republika ili jedinica lokalne samouprave i u ustanovi kojoj je dodijeljena koncesija za izvođenje javno važećeg obrazovnog programa (u daljem tekstu: ustanova javnog obrazovanja) obrazovanje i vaspitanje je svjetovnog karaktera.

U ustanovi javnog obrazovanja nije dozvoljeno religijsko djelovanje.

Autonomija ustanove

Član 6

Ustanova je autonomna u obavljanju svoje djelatnosti, u skladu sa zakonom. U ustanovi nije dozvoljeno političko (stranačko) organizovanje i djelovanje.

Neprofitabilnost

Član 7

Djelatnost javne ustanove čiji je osnivač Republika, odnosno jedinica lokalne samouprave je neprofitabilna.

Dostupnost

Član 8

Rasporedom ustanova na teritoriji Republike obezbjeđuje se građanima jednaka dostupnost u sticanju obrazovanja i vaspitanja.

Jednakost

Član 9

Građani Republike su jednaki u ostvarivanju prava na obrazovanje, bez obzira na nacionalnu pripadnost, rasu, pol, jezik, vjeru, socijalno porijeklo, ili drugo lično svojstvo.

Obavljanje obrazovno-vaspitnog rada

Član 10

Obrazovno-vaspitni rad u ustanovi obavljaju: nastavnici, vaspitači, stručni saradnici, saradnici u nastavi i drugi izvođači obrazovno-vaspitnog rada, u skladu sa zakonom (u daljem tekstu: nastavnici).

Upotreba jezika

Član 11

Nastava u ustanovi izvodi se na jeziku koji je u službenoj upotrebi u Republici.

U opštinama u kojima većinu ili značajan dio stanovništva čine pripadnici nacionalnih i etničkih grupa, nastava se izvodi i na jeziku pripadnika nacionalnih, odnosno etničkih grupa.

Kada se nastava izvodi na jeziku pripadnika nacionalnih, odnosno etničkih grupa, obavezno se uči jezik koji je u službenoj upotrebi.

Škola je dužna da učeniku koji prati nastavu na nematernjem jeziku pruži odgovarajuću pomoć u učenju jezika na kojem se nastava izvodi.

Nastava na stranom jeziku

Član 12

Nastava u ustanovi se može izvoditi i na stranom jeziku, po odobrenju ministarstva nadležnog za prosvjetu i nauku (u daljem tekstu: Ministarstvo).

Udžbenici

Član 13

U ustanovi javnog obrazovanja upotrebljavaju se udžbenici i nastavna sredstva koje odobri nadležni savjet.

Privatne ustanove su dužne da upotrebljavaju udžbenike iz stava 1 ovog člana, samo za obavezne predmete utvrđene obrazovnim programom, odnosno zakonom.

Postupak pribavljanja, ocjenjivanja, odobravanja i pripreme udžbenika i nastavnih sredstava obavlja se u skladu sa propisom Ministarstva.

Javne isprave

Član 14

Ustanova koja ostvaruje javno važeće obrazovne programe izdaje javne isprave, u skladu sa ovim zakonom.

Zdravstvena zaštita

Član 15

Ustanova sarađuje sa zdravstvenim ustanovama pri sprovođenju zdravstvene zaštite djece, odnosno učenika, naročito pri sprovođenju obaveznih ljekarskih pregleda, redovnih sistematskih zdravstvenih pregleda i vakcinisanja.

Nadzor

Član 16

Nadzor nad sprovođenjem odredaba ovog zakona vrši Ministarstvo, u skladu sa zakonom.

Inspeksijski nadzor nad radom ustanova vrši nadležna prosvjetna inspekcija.

Obezbjedivanje i unapređivanje kvaliteta

Član 17

Obezbjedivanje i unapređivanje kvaliteta obrazovno-vaspitnog rada vrše ustanove, Zavod za školstvo i Centar za stručno obrazovanje.

Pojmovnik

Član 18

Pojedini izrazi u ovom zakonu imaju značenje:

1) "predškolske ustanove" su: vrtić, jaslice i ostale ustanove predškolskog vaspitanja i obrazovanja koje se organizuju u skladu sa posebnim zakonom;

2) "školom" se podrazumijeva osnovna škola, gimnazija, stručna škola i škola za obrazovanje odraslih;

3) "zavod" je ustanova u kojoj se ostvaruje vaspitanje i obrazovanje djece sa posebnim potrebama (smetnjama u razvoju);

4) "dom učenika" je ustanova u kojoj se obezbjeđuje smještaj, ishrana i vaspitanje učenika;

5) "mreža ustanova" je akt Vlade Republike (u daljem tekstu: Vlada) kojim se utvrđuje vrsta, djelatnost i raspored javnih ustanova čiji je osnivač Republika, odnosno jedinica lokalne samouprave;

6) "nastavna godina" je period u kojem se ostvaruje redovna nastava;

7) "školska godina" je period u kojem se ostvaruje redovna nastava i ostali oblici obrazovno-vaspitnog rada;

8) "obrazovni program" je program na osnovu kojeg se ostvaruje obrazovanje i vaspitanje;

9) "javno važeći obrazovni program" je obrazovni program koji donosi, ili odobrava nadležni organ;

10) "učenik" je lice koje stiče obrazovanje u školi;

11) "polaznik" je odraslo lice koje stiče obrazovanje kod organizatora obrazovanja;

12) "socijalni partneri" su udruženje poslodavaca i posloprimaoca (sindikata i ostali subjekti koji učestvuju u upravljanju, izvođenju i finansiranju određenog obrazovanja).

II. OBRAZOVNI PROGRAMI

Obrazovni programi

Član 19

Obrazovanje i vaspitanje se ostvaruje na osnovu obrazovnog programa (kurikuluma).

Javna važnost obrazovnog programa

Član 20

Obrazovni program postaje javno važeći kada ga donese, odnosno odobri Ministarstvo.

Sadržaj obrazovnog programa

Član 21

Obrazovni program sastoji se od opšteg i posebnog dijela.

Opšti dio obuhvata:

- 1) ime (naziv) programa;
- 2) nastavni plan (predmeti i njihova zastupljenost i raspored, fond časova za pojedine predmete i ukupan broj časova za sve oblike nastave);
- 3) ciljeve i zadatke obrazovanja i vaspitanja;
- 4) uslove za upis, odnosno uključivanje u program za obrazovanje odraslih;
- 5) trajanje obrazovanja;
- 6) prohodnost;
- 7) obrazovanje koje se stiče (kvalifikacija).

Posebni dio obuhvata:

- 1) predmetne programe, odnosno kataloge znanja (sa sadržajima i ciljevima predmeta, podjelom odjeljenja u grupe, standardima znanja, nastavnim sredstvima, okvirnim spiskom literature, materijalnim uslovima za izvođenje nastave, povezanosti predmeta);
- 2) ispitne kataloge(standarde);
- 3) obavezne načine provjeravanja i ocjenjivanja učenika;
- 4) uslove za napredovanje i završetak obrazovnog programa;
- 5) način prilagođavanja programa učenicima sa posebnim potrebama;
- 6) način prilagođavanja programa za obrazovanje odraslih;
- 7) profil stručne spreme nastavnika i stručnih saradnika;
- 8) oblik organizacije izvođenja obrazovnog programa;
- 9) druga pitanja od značaja za realizaciju obrazovnog programa.

Donošenje javno važećeg obrazovnog programa

Član 22

Javno važeći obrazovni program donosi Ministarstvo, na predlog nadležnog savjeta. .

Opšti dio javno važećeg obrazovnog programa utvrđuje Ministarstvo, na predlog Savjeta za opšte obrazovanje Crne Gore (u daljem tekstu: Savjet za opšte obrazovanje).

Posebni dio javno važećeg obrazovnog programa utvrđuje nadležni savjet, i to za:

- 1) predškolsko vaspitanje i obrazovanje, osnovno obrazovanje i vaspitanje, opšte srednje obrazovanje, za opšteobrazovne predmete u stručnom obrazovanju i vaspitni rad u domovima učenika - Savjet za opšte obrazovanje;
- 2) stručno obrazovanje - Savjet za stručno obrazovanje Crne Gore (u daljem tekstu: Savjet za stručno obrazovanje);
- 3) obrazovanje odraslih - Savjet za obrazovanje odraslih Crne Gore (u daljem tekstu: Savjet za obrazovanje odraslih).

Ministarstvo ne može mijenjati posebni dio javno važećeg obrazovnog programa koji utvrdi nadležni savjet.

Donošenje obrazovnog programa privatne ustanove

Član 23

Sadržaj i postupak donošenja obrazovnog programa u privatnoj ustanovi određuje se aktom o osnivanju ustanove.

Obrazovni program iz stava 1 ovog člana postaje javno važeći program kada nadležni savjet utvrdi da odgovara javno važećem programu za pojedinu oblast obrazovanja i vaspitanja.

Priznati obrazovni programi

Član 24

Obrazovni program koji izvodi privatna ustanova, prema posebnim pedagoškim načelima, dobija javnu važnost kada nadležni savjet utvrdi da je priznat od strane odgovarajućeg međunarodnog udruženja i da obezbjeđuje minimalna znanja koja omogućavaju uspješan završetak obrazovanja.

Objavljivanje programa

Član 25

Ministarstvo objavljuje javno važeće obrazovne programe najmanje 12 mjeseci prije početka njihove primjene.

Ustanove u kojima se implementiraju programi iz stava 1 ovog člana objavljuju informacije o obrazovnim programima sa objašnjenjima i uputstvom za primjenu.

Ekperimentalna provjera

Član 26

Novi javno važeći programi i novi udžbenici, prije primjene, obavezno se eksperimentalno provjeravaju (pilot program).

Ministarstvo, na predlog Zavoda za školstvo i Centra za stručno obrazovanje, određuje ustanovu u kojoj se izvodi eksperimentalni program.

Ustanova iz stava 2 ovog člana može odstupiti od utvrđenog organizovanja obrazovno-vaspitnog rada, načina ocjenjivanja, formiranja odjeljenja i drugo, po odobrenju Ministarstva.

Izvođači

Član 27

Predškolsko vaspitanje i obrazovanje obavljaju predškolske ustanove, u skladu sa zakonom.

Osnovno obrazovanje i vaspitanje obavljaju osnovne škole, u skladu sa zakonom.

Predškolsko vaspitanje i obrazovanje i osnovno obrazovanje i vaspitanje mogu se obavljati kod kuće, u skladu sa zakonom.

Opšte srednje obrazovanje obavljaju gimnazije, u skladu sa zakonom.

Stručno obrazovanje obavljaju stručne škole, ili stručne škole zajedno sa poslodavcem, u skladu sa zakonom.

U stručnoj školi može se obavljati i opšte srednje obrazovanje (mješovita škola).

Vaspitanje i obrazovanje djece sa posebnim potrebama obavljaju predškolske ustanove, škole i zavodi, u skladu sa zakonom.

Obrazovanje odraslih lica obavljaju škole i drugi organizatori obrazovanja, u skladu sa zakonom.

Smještaj, ishranu i vaspitanje učenika koji se obrazuju van mjesta prebivališta obezbjeđuju domovi učenika.

III. STRUČNI ORGANI

Savjet

Član 28

Za odlučivanje o stručnim pitanjima i za stručnu pomoć u postupku donošenja odluka i pripreme propisa iz oblasti obrazovanja i vaspitanja osnivaju se: Savjet za opšte obrazovanje; Savjet za stručno obrazovanje i Savjet za obrazovanje odraslih (u daljem tekstu: savjet).

Osnivanje

Član 29

Savjet osniva Vlada.

Savjet se bira na period od šest godina.

Aktom o osnivanju savjeta utvrđuje se sastav, broj članova, način rada, donošenje odluka i druga pitanja od značaja za rad savjeta.

Radna tijela savjeta

Član 30

Radi razmatranja pitanja iz svoje nadležnosti, savjet može obrazovati komisije, ekspertne grupe i druga radna tijela.

Aktom o obrazovanju radnih tijela iz stava 1 ovog člana utvrđuju se poslovi i zadaci, sastav i način njihovog rada.

Poslovnik o radu

Član 31

Organizacija i način rada savjeta bliže se uređuju poslovnikom o radu savjeta.

Sastav Savjeta za opšte obrazovanje

Član 32

Po jednu trećinu članova Savjeta za opšte obrazovanje iz reda nastavnika iz oblasti predškolskog vaspitanja i obrazovanja, osnovnog obrazovanja i vaspitanja, srednjeg opšteg obrazovanja i predstavnika nacionalnih i etničkih grupa predlažu Ministarstvo i Zavod za školstvo u saradnji sa strukovnim udruženjima nastavnika, a jednu trećinu članova iz reda naučnih radnika iz oblasti društvenih, prirodnih i umjetničkih disciplina predlaže univerzitet.

Sastav Savjeta za stručno obrazovanje

Član 33

Po jednu trećinu članova Savjeta za stručno obrazovanje predlažu Vlada i Udruženje poslodavaca Republike (u daljem tekstu: Udruženje), a jednu trećinu sindikat.

Najmanje jedna trećina članova savjeta iz stava 1 ovog člana moraju biti nastavnici stručnih škola.

Sastav Savjeta za obrazovanje odraslih

Član 34

Po jednu trećinu članova Savjeta za obrazovanje odraslih predlažu Vlada i Udruženje, a jednu trećinu sindikat.

Najmanje jedna trećina članova Savjeta iz stava 1 ovog člana moraju biti nastavnici iz ustanova za obrazovanje odraslih.

Nadležnost Savjeta za opšte obrazovanje

Član 35

Savjet za opšte obrazovanje:

1) donosi:

- predmetne i ispitne kataloge (standarde) znanja za osnovno obrazovanje i vaspitanje i srednje opšte obrazovanje, kao i za opšteobrazovne predmete u stručnom obrazovanju;
- program rada stručnih saradnika;
- standarde znanja za osnovno i srednje obrazovanje i vaspitanje;
- metodologiju za pripremu udžbenika za predškolsko vaspitanje i obrazovanje, osnovno obrazovanje i vaspitanje, srednje opšte obrazovanje, za opšteobrazovne predmete u stručnom obrazovanju i za djecu i omladinu sa posebnim potrebama;

2) utvrđuje:

- obrazovne programe za predškolsko vaspitanje i obrazovanje, osnovno obrazovanje i vaspitanje i srednje opšte obrazovanje;
- obrazovni program za obrazovanje djece i omladine sa posebnim potrebama;
- obrazovni program za opšteobrazovne predmete u stručnom obrazovanju;
- vaspitni program za domove učenika;
- program obuke za direktora;
- punovažnost i jednaku vrijednost obrazovnih programa privatnih ustanova iz oblasti predškolskog vaspitanja i obrazovanja, osnovnog obrazovanja i vaspitanja i srednjeg opšteg obrazovanja sa odgovarajućim javno važećim obrazovnim programima;

3) predlaže:

- opšti dio obrazovnog programa;
- standarde školskog prostora, nastavnih sredstava i opreme za rad ustanova u kojima se ostvaruje opšte obrazovanje;
- normative i standarde za vannastavno osoblje;
- profil i stručnu spremu za nastavnike;

4) odobrava:

- udžbenike i nastavna sredstva za predškolsko vaspitanje i obrazovanje, osnovno obrazovanje i vaspitanje, srednje opšte obrazovanje, za opšteobrazovne predmete u stručnom obrazovanju i za djecu i omladinu sa posebnim potrebama;

5) daje mišljenje o:

- opštim pitanjima obrazovanja i vaspitanja;
- kompatibilnosti obrazovnog sistema sa obrazovnim sistemima u razvijenim demokratskim zemljama;
- stanju i razvoju obrazovanja i vaspitanja;

6) obavlja i druge poslove, u skladu sa zakonom i aktom o osnivanju Savjeta.

Nadležnost Savjeta za stručno obrazovanje

Član 36

Savjet za stručno obrazovanje:

1) donosi:

- predmetne kataloge (standarde) znanja i ispitne kataloge (standarde) za stručno-teorijske predmete i sve vrste ispita (praktični, stručni, završni, majstorski i diplomski ispit) koji se polažu u oblasti stručnog obrazovanja, u skladu sa zakonom;
- metodologiju za pripremu udžbenika za stručno-teorijske predmete;
- obim i sadržaj stručnog obrazovanja koji se izvodi kod poslodavca;

2) odobrava udžbenike i nastavna sredstva za stručno-teorijske predmete;

3) utvrđuje:

- obrazovni program za stručno obrazovanje;
- obrazovni program za stručno obrazovanje djece sa posebnim potrebama;

4) predlaže:

- opšti dio obrazovnog programa za stručno obrazovanje i za stručno obrazovanje djece sa posebnim potrebama;

- standarde prostora, nastavnih sredstava i opreme za ustanove stručnog obrazovanja;
- profil i stručnu spremu za nastavno osoblje za stručno-teorijske predmete;
- 5) obavlja i druge poslove, u skladu sa zakonom i aktom o osnivanju Savjeta.

Nadležnost Savjeta za obrazovanje odraslih

Član 37

Savjet za obrazovanje odraslih:

- 1) donosi kataloge znanja i ispitne kataloge;
- 2) utvrđuje:
  - obrazovne programe za obrazovanje odraslih;
  - prilagođene programe za obrazovanje odraslih;
  - jednako vrijedni obrazovni standard u obrazovnim područjima (struke);
  - jednako vrijedni obrazovni standard u obrazovnim programima privatnih organizatora obrazovanja;
- 3) odobrava udžbenike i nastavna sredstva;
- 4) predlaže obrazovne programe osposobljavanja, prekvalifikacije, dokvalifikacije, usavršavanja i specijalizacije zaposlenih i nezaposlenih lica;
- 5) daje uputstva za izvođenje prilagodjenih obrazovnih programa;
- 6) obavlja i druge poslove, u skladu sa zakonom i aktom o osnivanju Savjeta.

IV. EKSTERNO UTVRĐIVANJE I OBEZBJEĐIVANJE KVALITETA

Zavod za školstvo

Član 38

Zavod za školstvo utvrđuje i obezbjeđuje kvalitet obrazovno-vaspitnog rada u ustanovama i obavlja razvojne, savjetodavne, istraživačke i stručne poslove iz oblasti: predškolskog vaspitanja i obrazovanja, osnovnog obrazovanja i vaspitanja, srednjeg opšteg obrazovanja, opšteg obrazovanja u stručnom obrazovanju, obrazovanja i vaspitanja djece sa posebnim potrebama i vaspitanja u domovima učenika.

Zavod za školstvo je upravna organizacija.

Centar za stručno obrazovanje

Član 39

Razvojne, savjetodavne, istraživačke i stručne poslove iz oblasti stručnog obrazovanja i obrazovanja odraslih obavlja Centar za stručno obrazovanje (u daljem tekstu: Centar).

Centar iz stava 1 ovog člana, kao javnu ustanovu, osniva Vlada, zajedno sa Udruženjem, sindikatom i Zavodom za zapošljavanje Crne Gore.

Nadležnost Zavoda za školstvo

Član 40

Zavod za školstvo u oblastima predškolskog vaspitanja i obrazovanja, osnovnog obrazovanja i vaspitanja, srednjeg opšteg obrazovanja, opšteg obrazovanja u stručnom obrazovanju, obrazovanja i vaspitanja djece sa posebnim potrebama i vaspitanja u domovima učenika:

- 1) u saradnji sa ustanovom, utvrđuje kvalitet realizacije standarda obrazovno-vaspitnog rada u ustanovama;
- 2) u saradnji sa ustanovom, radi na unapređivanju obrazovno-vaspitnog rada u ustanovama;
- 3) obavlja stručne poslove praćenja, analize i razvoja obrazovnog sistema;

- 4) obavlja pripremu stručnih zadataka o pitanjima kojima odlučuju nadležni savjet i Ministarstvo;
  - 5) priprema obrazovno-vaspitne i pedagoško-metodske standarde udžbenika i priručnika;
  - 6) obavlja stručne poslove u pripremi: obrazovnih programa, kataloga i standarda znanja, normativa i standarda nastavnih sredstava i opreme;
  - 7) obavlja istraživanje;
  - 8) obavlja savjetodavni rad;
  - 9) organizuje stručno usavršavanje nastavnika i obuku direktora;
  - 10) predlaže mjere za razvoj pojedinih nivoa obrazovanja, novih nastavnih tehnologija i njihove primjene;
  - 11) obavlja eksternu provjeru znanja učenika, odnosno odraslih (polaznika) u skladu sa zakonom;
  - 12) prati eksperimente;
  - 13) obavlja i druge poslove, u skladu sa zakonom i aktom o osnivanju Zavoda.
- Sadržaj, oblike i način utvrđivanja kvaliteta obrazovno-vaspitanog rada u ustanovama propisuje Ministarstvo, na predlog savjeta.

Nadležnost Centra

Član 41

Centar u oblasti stručnog obrazovanja i obrazovanja odraslih:

- 1) obavlja stručne poslove praćenja, analize i razvoja obrazovnog sistema;
- 2) u saradnji sa ustanovom, radi na unapređivanju obrazovno-vaspitanog rada;
- 3) obavlja pripremu stručnih zadataka o pitanjima o kojima odlučuju nadležni savjet i Ministarstvo;
- 4) obavlja stručne poslove u pripremi: obrazovnih programa, kataloga i standarda znanja, standarda zanimanja, normativa i standarda nastavnih sredstava i opreme;
- 5) obavlja istraživanja;
- 6) obavlja savjetodavni rad u ustanovama u oblasti stručnog obrazovanja i obrazovanja odraslih i institucijama povezanim sa vaspitanjem i obrazovanjem;
- 7) priprema obrazovno-vaspitne i pedagoško-metodske standarde udžbenika i priručnika;
- 8) priprema profesionalne standarde za nastavno i vaspitno osoblje;
- 9) organizuje stručno usavršavanje nastavnika i obuku direktora;
- 10) predlaže mjere za razvoj i uvođenje novih nastavnih tehnologija i njihove primjene;
- 11) obavlja eksternu provjeru znanja učenika, odnosno odraslih (polaznika), u skladu sa zakonom;
- 12) prati eksperimente;
- 13) obavlja i druge poslove, u skladu sa zakonom i aktom o osnivanju Centra.

V. OBRAZOVNO-VASBITNE USTANOVE

Mreža ustanova

Član 42

Ustanove javnog obrazovanja osnivaju se u skladu sa mrežom ustanova.

Mrežu ustanova donosi Vlada, na osnovu mjerila i kriterijuma.

Mjerila i kriterijumi za utvrđivanje mreže ustanova su:

- 1) broj i uzrast djece na određenom području;
- 2) specifičnost područja;
- 3) razvojne specifičnosti područja;
- 4) obezbjeđivanje jednakih uslova za sticanje obrazovanja;
- 5) finansijske mogućnosti Republike.

Osnivanje

Član 43

Osnivač javne ustanove može biti Republika, odnosno opština, glavni grad ili prestonica (u daljem tekstu: opština), domaće i strano pravno ili fizičko lice.

Gimnaziju, kao javnu ustanovu, može osnovati Republika ili glavni grad, odnosno prestonica.

Izuzetno od stava 1 ovog člana, osnovnu školu ne može osnovati strano pravno ili fizičko lice.

Donošenje odluke

Član 44

Akt o osnivanju ustanove donosi osnivač.

Kada je osnivač javne ustanove Republika, odnosno opština, akt o osnivanju, odnosno ukidanju ustanove donosi Vlada, odnosno nadležni organ opštine.

Sadržaj akta o osnivanju

Član 45

Aktom o osnivanju ustanove utvrđuje se, naročito:

- 1) naziv, odnosno ime i sjedište, odnosno prebivalište osnivača;
- 2) naziv i sjedište ustanove;
- 3) djelatnost ustanove;
- 4) sredstva za osnivanje i početak rada ustanove i način njihovog obezbjeđivanja;
- 5) privremeni organi rukovođenja i upravljanja;
- 6) rok za donošenje statuta;
- 7) druga pitanja od značaja za osnivanje i rad ustanove.

Uslovi za osnivanje

Član 46

Ustanova se može osnovati, ako:

- 1) ima dovoljan broj djece, učenika odnosno polaznika;
- 2) je donesen, odnosno odobren obrazovni program;
- 3) je obezbijeđen vaspitni, odnosno nastavni i drugi stručni kadar, u skladu sa obrazovnim programom;
- 4) je obezbijeđen odgovarajući prostor, nastavna sredstva, oprema i drugo, u skladu sa normativima i standardima;
- 5) su obezbijeđena sredstva za osnivanje i rad;
- 6) su obezbijeđeni higijensko-tehnički uslovi, u skladu sa posebnim propisima.

Bliže uslove iz stava 1 tač. 1 i 4 ovog člana propisuje Ministarstvo, na predlog nadležnog savjeta, u skladu sa obrazovnim programom.

Područne ustanove

Član 47

Ustanova može van sjedišta imati područnu ustanovu, odnosno vaspitnu jedinicu.

Na rad, odnosno organizovanje područne ustanove, odnosno vaspitne jedinice, shodno se primjenjuju odredbe ovog zakona koje se odnose na rad ustanova.

Organizovanje područne ustanove

Član 48

Odluku o organizovanju područne ustanove, odnosno vaspitne jedinice privatne ustanove donosi osnivač.

Odluku o organizovanju područne ustanove, odnosno vaspitne jedinice javne ustanove čiji je osnivač Republika, odnosno opština donosi školski, odnosno upravni odbor, uz saglasnost Ministarstva.

Verifikacija ustanova

Član 49

Osnivač ustanove je dužan da prije početka rada podnese Ministarstvu zahtjev za verifikaciju ustanove.

Uz zahtjev za verifikaciju ustanove, osnivač podnosi akt o osnivanju i dokaze o ispunjenosti uslova iz člana 46 ovog zakona.

Početak rada

Član 50

Ustanova može početi sa radom kada Ministarstvo utvrdi da ustanova ispunjava uslove za osnivanje i donese rješenje o verifikaciji.

Rješenje o verifikaciji ustanove objavljuje se u "Službenom listu Republike Crne Gore".

Odobrenje za obavljanje djelatnosti

Član 51

Ustanova sa sjedištem van Republike može da obavlja djelatnost u Republici, na osnovu odobrenja Ministarstva.

Na rad ustanova iz stava 1 ovog člana primjenjuju se propisi Republike.

Registar

Član 52

Ministarstvo vodi registar verifikovanih ustanova.

Način vođenja registra iz stava 1 ovog člana i postupak verifikacije ustanova bliže se uređuju propisom Ministarstva.

Sudski registar

Član 53

Ustanova, nakon dobijanja rješenja o verifikaciji, upisuje se u Centralni registar privrednog suda.

Upisom u registar iz stava 1 ovog člana ustanova stiče svojstvo pravnog lica.

Zabrana rada

Član 54

Kada nadležna inspekcija utvrdi da ustanova ne ispunjava uslove ili ne obavlja djelatnost u skladu sa zakonom, privremeno će zabraniti rad ustanove i odrediti rok u kome ustanova i osnivač moraju otkloniti utvrđene nedostatke.

Ako se u roku iz stava 1 ovog člana ne otklone nedostaci, Ministarstvo će zabraniti rad ustanove i obavijestiti o tome osnivača.

Ustanova i osnivač, u slučaju zabrane rada iz stava 2 ovog člana, dužni su da djeci, učenicima, odnosno polaznicima, omoguće nastavak započetog obrazovanja i vaspitanja u drugoj odgovarajućoj ustanovi.

Prestanak rada ustanove

Član 55

Ustanova prestaje sa radom u slučaju, ako:

- 1) ne postoji potreba za njenim postojanjem;
- 2) ne ispunjava propisane uslove za obavljanje djelatnosti;
- 3) ne obavlja djelatnost za koju je osnovana.

Osnivač je dužan da, u slučaju iz stava 1 tačka 1 ovog člana, najmanje dvije godine prije prestanka rada ustanove, najavi njen prestanak rada.

Način prestanka rada

Član 56

Ustanova može prestati sa radom odjednom, ili postupno.

Aktom o prestanku rada ustanove utvrđuje se dan prestanka rada ustanove.

Ustanova prestaje sa radom, po pravilu, na kraju školske godine.

Osnivač ustanove koja prestaje sa radom odjednom, dužan je da djeci, učenicima, odnosno polaznicima omogući završetak započetog obrazovno-vaspitnog programa (obrazovanja).

Odluka o prestanku rada ustanove objavljuje se u "Službenom listu Republike Crne Gore".

Statusne promjene

Član 57

Ustanova može vršiti statusne promjene.

Odluku o statusnoj promjeni ustanove donosi organ upravljanja ustanove, uz saglasnost osnivača.

Ustanova ne može vršiti statusne promjene u toku nastavne godine.

Na statusne promjene ustanove shodno se primjenjuju odredbe ovog zakona kojima se uređuje osnivanje i rad ustanove.

Promjena naziva i sjedišta

Član 58

Ustanova može promijeniti naziv i sjedište.

Odluku o promjeni naziva i sjedišta ustanove donosi osnivač.

Naziv privatne ustanove mora sadržati i oznaku da je ustanova privatna.

Statut ustanove

Član 59

Ustanova ima statut.

Statut ustanove sadrži naročito:

- 1) naziv i sjedište ustanove;
- 2) zastupanje i predstavljanje;
- 3) način i postupak odlučivanja organa upravljanja;
- 4) zadatke i djelokrug rada stručnih organa ustanove;
- 5) uslove za razrješenje pomoćnika direktora;
- 6) organizaciju i ostvarivanje obrazovno-vaspitnog rada, odnosno godišnjeg programa rada ustanove;

- 7) način vođenja pedagoške evidencije;
- 8) način upotrebe i čuvanja pečata i štambilja;
- 9) ostvarivanje saradnje roditelja, djece i ustanove;
- 10) način donošenja akata ustanove;
- 11) zaštitu životne sredine;
- 12) ostvarivanje javne i kulturne djelatnosti ustanove;
- 13) način ostvarivanja javnosti rada;

14) druga pitanja od značaja za rad ustanove.

Saglasnost na akte ustanove

Član 60

Unutrašnja organizacija i sistematizacija radnih mjesta ustanove uređuju se posebnim aktom ustanove.

Na statut i akt o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta javne ustanove čiji je osnivač Republika, odnosno opština saglasnost daje Ministarstvo.

Vrijeme organizovanja nastave

Član 61

Školska godina počinje 1. septembra, a završava se 31. avgusta.

Nastavna godina traje najmanje 180 radnih dana i počinje, po pravilu, prvog ponedjeljka u septembru.

Nastavna godina za učenike završnog razreda traje do 15. maja.

Nastavna godina obuhvata četiri klasifikaciona perioda, i to: dva tromjesečja i dva polugodišta.

Školski kalendar

Član 62

Obrazovno-vaspitni rad (nastavna godina) se organizuje u dva polugodišta.

Učenici imaju zimski, prolječni i ljetnji raspust.

Zimski raspust traje dvije sedmice, a prolječni jednu sedmicu.

Početak nastavne godine i vrijeme organizovanja obrazovno-vaspitnog rada u toku nastavne godine utvrđuje se školskim kalendarom koji, na početku školske godine, donosi ministar nadležan za poslove prosvjete (u daljem tekstu: ministar).

Trajanje nastavne godine

Član 63

Nastavna godina traje najmanje 180 radnih dana, odnosno 220 radnih dana sa praktičnim obrazovanjem, a za učenike završnog razreda 165 radnih dana.

Ako se, u trajanju utvrđenom u stavu 1 ovog člana, ne ostvari broj nastavnih časova iz pojedinih predmeta utvrđenih obrazovnim programom, nastavna godina se produžava dok se ne ostvari utvrđeni broj časova, ali ne više od 10 radnih dana.

Prekid obrazovno-vaspitnog rada

Član 64

Obrazovno-vaspitni rad u ustanovi se može prekinuti samo u naročito opravdanim slučajevima (epidemija, elementarna nepogoda i sl).

Za prekid rada ustanove u slučaju epidemije potrebno je pribaviti mišljenje nadležne zdravstvene ustanove.

Odluku o prekidu obrazovno-vaspitnog rada u slučajevima iz stava 1 ovog člana, u trajanju do tri dana, donosi direktor ustanove, a preko tri dana Ministarstvo, odnosno osnivač.

VI. OBAVLJANJE OBRAZOVNO-VASBITNE DJELATNOSTI NA OSNOVU KONCESIJE

Koncesionari

Član 65

Za izvođenje javno važećeg obrazovnog programa može se dodijeliti koncesija privatnoj ustanovi, domaćem ili stranom pravnom i fizičkom licu koje ispunjava uslove za obavljanje obrazovanja i vaspitanja propisane zakonom.

Izuzetno od stava 1 ovog člana, za izvođenje obrazovnog programa osnovnog obrazovanja i vaspitanja, koncesija se ne može dodijeliti stranom pravnom i fizičkom licu.

Dodjela koncesije

Član 66

Ukoliko nije moguće obezbijediti predškolsko vaspitanje i obrazovanje i osnovno obrazovanje i vaspitanje u javnim ustanovama čiji je osnivač Republika ili opština, u skladu sa normativima i standardima, ministar je obavezan da raspiše konkurs za dodjelu koncesije.

Sadržaj konkursa

Član 67

Za dodjelu koncesije raspisuje se javni konkurs.

Konkurs iz stava 1 ovog člana sadrži:

- 1) vrstu obrazovanja koja će biti predmet koncesije;
- 2) uslove za obavljanje djelatnosti;
- 3) vrijeme na koje se dodjeljuje koncesija;
- 4) područje za koje se dodjeljuje koncesija;
- 5) kriterijume za izbor;
- 6) rok za prijem prijava i donošenje rješenja o izboru;
- 7) druge podatke od značaja za dodjelu koncesije.

Nakon sprovedenog konkursa, ministar donosi rješenje o dodjeli koncesije.

Ugovor o koncesiji

Član 68

Na osnovu rješenja o koncesiji zaključuje se ugovor o koncesiji.

Ugovorom o koncesiji uređuju se međusobna prava i obaveze između koncedenta i koncesionara.

Ugovorom o koncesiji određuje se naročito:

- 1) predmet koncesije (vrsta i broj obrazovnih programa);
- 2) obim vršenja djelatnosti;
- 3) početak vršenja koncesije;
- 4) rok za otkazivanje koncesije;
- 5) sredstva koja za obavljanje djelatnosti obezbjeđuje koncedent;
- 6) način praćenja ispunjenja ugovornih obaveza;
- 7) druga pitanja od značaja za obavljanje djelatnosti koja je predmet koncesije.

Otkazivanje koncesije

Član 69

Rok za otkazivanje koncesije za izvođenje programa iz oblasti predškolskog vaspitanja i obrazovanja ne može biti kraći od šest mjeseci, a za sve ostale obrazovne programe od vreme-

na potrebnog za završetak obrazovanja posljednje upisane generacije učenika, odnosno polaznika.

Oduzimanje koncesije

Član 70

Ako se utvrdi da koncesionar ne obavlja djelatnost prema propisima, ugovoru i rješenju o koncesiji, koncedent određuje rok za otklanjanje nedostataka.

Ako koncesionar ne otkloni nedostatke u utvrđenom roku, ministar rješenjem oduzima koncesiju.

U slučaju iz stava 2 ovog člana koncedent je dužan da obezbijedi djeci, učenicima, odnosno polaznicima završetak započelog obrazovnog programa, odnosno da obezbijedi vaspitanje i obrazovanje u drugoj predškolskoj ustanovi, odnosno domu učenika.

Shodna primjena

Član 71

Na rad koncesionara shodno se primjenjuju propisi kojima se uređuje rad javne ustanove čiji je osnivač Republika, odnosno opština.

VII. UPRAVLJANJE USTANOVOM

Školski, odnosno upravni odbor

Član 72

Ustanovom upravlja školski odbor.

Izuzetno od stava 1 ovog člana, ustanovom iz oblasti predškolskog vaspitanja i obrazovanja, domom učenika i organizacijom za obrazovanje odraslih upravlja upravni odbor.

Broj članova školskog, odnosno upravnog odbora određuje se statutom ustanove, u zavisnosti od vrste djelatnosti koju obavlja i veličine ustanove (broja odjeljenja).

Broj članova školskog, odnosno upravnog odbora ustanove čiji je osnivač Republika, odnosno opština ne može biti manji od devet, niti veći od 13 članova.

Struktura školskog odnosno upravnog odbora

Član 73

Školski, odnosno upravni odbor ustanove čine: dva predstavnika Ministarstva, jedan predstavnik opštine, četiri predstavnika zaposlenih, dva predstavnika roditelja, dva predstavnika učenika, odnosno polaznika i dva predstavnika socijalnih partnera.

Predstavnici učenika, odnosno polaznika se biraju samo u školski, odnosno upravni odbor u ustanovama srednjeg opšteg obrazovanja, stručnog obrazovanja i domovima učenika, odnosno u ustanovama za obrazovanje odraslih, a predstavnici roditelja se biraju samo u ustanovama predškolskog vaspitanja i obrazovanja, osnovnog obrazovanja i vaspitanja, srednjeg opšteg obrazovanja, stručnog obrazovanja i u domovima učenika, dok se predstavnici socijalnih partnera biraju samo u ustanovama stručnog obrazovanja i obrazovanja odraslih.

Predstavnike zaposlenih bira nastavničko, odnosno stručno vijeće.

Predstavnike roditelja bira savjet roditelja.

Predstavnike učenika, odnosno polaznika bira zajednica učenika, odnosno polaznici.

Članovi školskog odbora iz st. 3, 4 i 5 ovog člana biraju se tajnim glasanjem.

Odredbe ovog člana ne odnose se na privatnu ustanovu.

Mandat

Član 74

Članovi školskog, odnosno upravnog odbora biraju se na četiri godine, osim predstavnika učenika, koji se biraju na dvije godine.

Školski, odnosno upravni odbor konstituiše se na prvoj sjednici, koju saziva direktor ustanove.

Privremeni školski odbor

Član 75

Ako se školski, odnosno upravni odbor javne ustanove čiji je osnivač Republika, odnosno opština ne sastaje ili ne vrši svoju funkciju, ministar, na predlog direktora ili nadležne inspekcije, odnosno Zavoda za školstvo, može raspustiti školski, odnosno upravni odbor i odrediti rok za konstituisanje novog.

Ako se u roku iz stava 1 ovog člana ne konstituiše novi školski, odnosno upravni odbor, ministar može imenovati školski, odnosno upravni odbor, ali najduže za period do šest mjeseci.

Nadležnost

Član 76

Školski, odnosno upravni odbor ustanove:

- 1) usvaja program razvoja;
- 2) usvaja godišnji plan rada i izvještaj o njegovoj realizaciji (ostvarivanju);
- 3) razmatra programe i rezultate vannastavnih aktivnosti;
- 4) donosi statut, akt o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta i druga opšta akta;
- 5) donosi godišnji finansijski plan;
- 6) usvaja periodični i godišnji račun;
- 7) odlučuje o promjeni naziva i sjedišta ustanove, uz saglasnost osnivača;
- 8) rješava, kao drugostepeni organ, o pravima zaposlenih, učenika, odnosno korisnika usluga, u skladu sa zakonom;
- 9) obavlja druge poslove, u skladu sa zakonom i statutom.

Školski, odnosno upravni odbor odlučuje većinom glasova ukupnog broja članova, ako statutom ustanove nije predviđeno da o pojedinim pitanjima odlučuje druga većina.

VIII. RUKOVOĐENJE

Direktor

Član 77

Ustanovom rukovodi direktor.

Direktor ustanove je i pedagoški rukovodilac.

Uslovi

Član 78

Za direktora ustanove može biti izabrano lice koje:

- 1) ispunjava uslove za vaspitača ili stručnog saradnika (pedagog, psiholog i defektolog) za predškolsku ustanovu, odnosno nastavnika, ili stručnog saradnika za školu, u skladu sa zakonom;
- 2) ima položen stručni ispit;
- 3) ima pet godina radnog iskustva na poslovima obrazovanja i vaspitanja.

Izuzetno od stava 1 tačka 1 ovog člana, za direktora doma učenika i ustanove za obrazovanje odraslih lica može biti izabrano lice koje ima visoku školsku spremu.

Direktor ustanove bira se na period od četiri godine.

Obuka direktora

Član 79

Lice izabrano za direktora dužno je da završi odgovarajući oblik obuke za direktora ustanove.

Obuku iz stava 1 ovog člana organizuje Zavod za školstvo.

Izbor i razrješenje direktora

Član 80

Direktora ustanove bira i razrješava osnivač.

Direktor javne ustanove čiji je osnivač Republika, odnosno opština bira se na osnovu javnog konkursa i podnesenog programa razvoja ustanove.

Kandidat za direktora je dužan da, prilikom učešća na konkurs, priloži i program razvoja ustanove.

Izuzetno od stava 1 ovog člana, direktora javne ustanove čiji je osnivač Republika, odnosno opština bira i razrješava školski, odnosno upravni odbor ustanove, po pribavljenom mišljenju nastavničkog, odnosno stručnog vijeća, opštine, kao i po pribavljenom mišljenju savjeta roditelja (osim u ustanovama za obrazovanje odraslih), a u ustanovama srednjeg opšteg i stručnog obrazovanja i domu učenika i po pribavljenom mišljenju zajednice učenika.

Nastavničko, odnosno stručno vijeće mišljenje iz stava 4 ovog člana utvrđuje tajnim glasanjem.

Na izbor direktora iz stava 4 ovog člana saglasnost daje ministar.

Vršilac dužnosti direktora

Član 81

Ako se na konkursu ne izabere direktor ustanove, školski, odnosno upravni odbor imenuje vršioca dužnosti direktora iz reda zaposlenih koji ispunjavaju uslove za direktora, najduže na period do 12 mjeseci.

Ako školski, odnosno upravni odbor ne imenuje vršioca dužnosti direktora, osnivač, do izbora direktora, imenuje vršioca dužnosti direktora iz reda zaposlenih, na period do šest mjeseci.

Ako se na konkursu ne izabere direktor javne ustanove čiji je osnivač Republika, odnosno opština, odnosno ako ministar ne da saglasnost u smislu člana 80 stav 6 ovog zakona, školski, odnosno upravni odbor imenuje vršioca dužnosti direktora iz reda zaposlenih koji ispunjavaju uslove za direktora, najduže na period od 12 mjeseci.

Ako školski, odnosno upravni odbor ne postupi u smislu stava 3 ovog člana, vršioca dužnosti direktora ove ustanove imenuje ministar.

Nadležnosti direktora

Član 82

Direktor ustanove:

- 1) planira, organizuje i rukovodi radom ustanove;
- 2) organizuje racionalno i efikasno izvođenje obrazovnog programa;
- 3) obezbjeđuje jednakost učenika u ostvarivanju prava na obrazovanje i vaspitanje, u skladu sa njihovim sposobnostima;
- 4) priprema predlog godišnjeg plana rada i odgovoran je za njegovo sprovođenje;
- 5) rukovodi radom nastavničkog, odnosno stručnog vijeća;

- 6) vrši izbor nastavnika, stručnih saradnika i drugih zaposlenih u ustanovi;
- 7) predlaže akt o organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta;
- 8) vrši stručno-pedagoški nadzor;
- 9) odlučuje o pravima i obavezama zaposlenih, u skladu sa zakonom;
- 10) podstiče stručno obrazovanje i usavršavanje nastavnika i predlaže njihovo napredovanje;
- 11) zastupa i predstavlja ustanovu i odgovoran je za zakonitost rada ustanove;
- 12) sarađuje sa roditeljima i sredinom;
- 13) obavlja druge poslove, u skladu sa zakonom i statutom ustanove.

Direktor ustanove podnosi školskom, odnosno upravnom odboru izvještaj o radu, prema potrebi, a najmanje jedanput godišnje.

Uslovi za razrješenje

Član 83

Školski, odnosno upravni odbor može, pored slučajeva propisanih zakonom, razriješiti direktora ustanove, ako:

- 1) lično zahtijeva;
- 2) ne realizuje program razvoja ustanove;
- 3) ne preduzima mjere prema zaposlenom koji ne izvršava radne zadatke, odnosno vrši povredu radne obaveze, ili zloupotrebljava svoj položaj;
- 4) utvrdi da ustanova ne realizuje godišnji plan rada;
- 5) ne izvršava radne zadatke, odnosno vrši povredu radne obaveze;
- 6) zloupotrebljava svoj položaj;
- 7) izabere nastavnika ili saradnika suprotno zakonu;
- 8) se u ustanovi ne vodi propisana evidencija;
- 9) ustanova ne obezbjeđuje javnost rada;
- 10) ne donese rješenje o poništenju ispita, u skladu sa zakonom;
- 11) ne izvrši rješenje inspekcijskog organa;
- 12) je zbog sprovođenja akata koje je donio nastala veća šteta za ustanovu, zaposlene i korisnike usluga;
- 13) dozvoli političko organizovanje i djelovanje ili religijsko djelovanje u ustanovi javnog obrazovanja;
- 14) u drugim slučajevima utvrđenim zakonom i statutom ustanove.

Ako školski, odnosno upravni odbor javne ustanove čiji je osnivač Republika, odnosno opština ne razriješi direktora ustanove u slučajevima iz stava 1 ovog člana, ministar može razriješiti direktora ustanove.

Prava iz radnog odnosa

Član 84

Direktor, odnosno pomoćnik direktora koji, istekom vremena na koje je izabran, ne bude ponovo biran, odnosno koji je razriješen prije isteka vremena na koje je izabran, raspoređuje se na radno mjesto koje odgovara njegovoj stručnoj spremi, a ako takvog mjesta nema, prestaje mu radni odnos.

Pomoćnik direktora

Član 85

Ustanova sa više od 30 vaspitnih grupa, odnosno 20 odjeljenja može imati pomoćnika direktora.

Ustanova sa više od 60 vaspitnih grupa, odnosno 40 odjeljenja može imati dva pomoćnika direktora.

Pomoćnik direktora ustanove pomaže direktoru u organizovanju obrazovno-vaspitnog rada.

Poslovi i zadaci pomoćnika direktora bliže se utvrđuju statutom ustanove.

Uslovi za izbor pomoćnika direktora

Član 86

Za pomoćnika direktora ustanove može biti izabrano lice koje ispunjava uslove za direktora.

Pomoćnika direktora ustanove bira i razrješava direktor.

Pomoćnik direktora ustanove bira se na period od četiri godine.

IX. STRUČNI ORGANI

Vrste stručnih organa

Član 87

U ustanovi se obrazuju stručni organi: nastavničko vijeće, odjeljenjsko vijeće, stručni aktiv nastavnika, odjeljenjski starješina i drugi organi predviđeni statutom ustanove.

Izuzetno od stava 1 ovog člana, u ustanovi iz oblasti predškolskog vaspitanja i obrazovanja, odnosno domu učenika se obrazuju stručni organi: stručno vijeće, stručni aktiv i drugi organi predviđeni statutom ustanove.

U mješovitoj školi se obrazuje nastavničko vijeće posebno za stručnu školu, a posebno za srednju opštu školu (gimnaziju).

Sastav stručnih organa

Član 88

Nastavničko vijeće sačinjavaju nastavnici i vaspitači.

Odjeljenjsko vijeće sačinjavaju nastavnici, vaspitači i stručni saradnici koji učestvuju u izvođenju obrazovno-vaspitnog rada u odjeljenju.

Stručni aktiv nastavnika sačinjavaju nastavnici istog nastavnog predmeta ili dva, odnosno više srodnih nastavnih predmeta.

Stručno vijeće sačinjavaju vaspitači, vaspitači saradnici, vaspitači defektolozi, stručni saradnici i saradnici.

Stručni aktiv u predškolskoj ustanovi sačinjavaju, po pravilu, vaspitači, vaspitači defektolozi, vaspitači saradnici i saradnici vaspitnih grupa djece približno istih godina starosti koji učestvuju u izvođenju određenih programa.

Nadležnosti nastavničkog odnosno stručnog vijeća

Član 89

Nastavničko, odnosno stručno vijeće ustanove:

- 1) bira predstavnike zaposlenih u školski, odnosno upravni odbor;
- 2) daje mišljenje o kandidatima za izbor direktora;
- 3) razmatra i donosi odluke o stručnim pitanjima obrazovno-vaspitnog rada;
- 4) predlaže uvođenje nestandardnih programa i aktivnosti;
- 5) daje mišljenje o godišnjem planu rada ustanove;
- 6) daje mišljenje o osavremenjivanju obrazovno-vaspitnog rada;
- 7) daje mišljenje o oblicima stručnog usavršavanja nastavnika i njihovom napredovanju;
- 8) odlučuje o vaspitnim mjerama iz svoje nadležnosti;
- 9) obavlja i druge poslove, u skladu sa zakonom i statutom ustanove.

Odjeljenjsko vijeće

Član 90

Odjeljenjsko vijeće razmatra obrazovno-vaspitni rad u odjeljenju, utvrđuje program rada sa nadarenim učenicima i učenicima koji teže napreduju, odlučuje o vaspitnim mjerama i obavlja druge poslove, u skladu sa zakonom i statutom ustanove.

Stručni aktiv

Član 91

Stručni aktiv razmatra obrazovno-vaspitni rad po predmetima, odnosno vaspitnim grupama, daje predloge za poboljšanje obrazovno-vaspitanog rada, razmatra primjedbe roditelja i obavlja druge poslove, u skladu sa statutom i godišnjim planom rada ustanove.

Odjeljenjski starješina

Član 92

Odjeljenjski starješina analizira vaspitne i nastavne rezultate odjeljenja, brine se o rješavanju vaspitnih i nastavnih problema pojedinih učenika, saraduje sa roditeljima, odlučuje o vaspitnim mjerama, obavlja i druge poslove, u skladu sa zakonom i statutom.

Nadležnost

Član 93

Nadležnost i način rada stručnih organa bliže se određuje statutom ustanove.

X. SAVJET RODITELJA

Savjet roditelja

Član 94

Radi organizovanog ostvarivanja interesa roditelja, u ustanovi se obrazuje savjet roditelja.

Savjet iz stava 1 ovog člana je sastavljen od roditelja djece različitih vaspitnih grupa, odnosno od roditelja učenika različitih razreda, koji se biraju na roditeljskom sastanku, na način i po postupku utvrđenim statutom ustanove.

Nadležnost savjeta roditelja

Član 95

Savjet roditelja:

- 1) bira predstavnike roditelja u školski, odnosno upravni odbor;
- 2) daje mišljenje o kandidatima za izbor direktora ustanove;
- 3) daje mišljenje o predlogu godišnjeg plana rada ustanove;
- 4) razmatra izvještaj o radu ustanove;
- 5) razmatra prigovore roditelja i učenika u vezi sa obrazovno-vaspitnim radom;
- 6) obavlja i druge poslove, u skladu sa zakonom i statutom ustanove.

Način rada savjeta roditelja bliže se utvrđuje statutom ustanove.

XI. PRAVA I DUŽNOSTI UČENIKA

Zajednica učenika

Član 96

Učenici jednog odjeljenja škole obrazuju odjeljenjsku zajednicu.

Učenici svih odjeljenja škole obrazuju zajednicu učenika.

Ovlašćenja i način rada zajednice učenika bliže se utvrđuju statutom škole.

Prava učenika

Član 97

Škola obezbjeđuje učeniku sljedeća prava:

- 1) da na početku školske godine dobije uputstvo koje sadrži prava i obaveze učenika;
- 2) na kvalitetan obrazovno-vaspitni rad (nastavu);
- 3) da iskaže mišljenje o radu nastavnika;
- 4) da traži provjeru svoga znanja u toku nastavne godine;
- 5) da učestvuje u izradi uputstva koje sadrži njegova prava i obaveze;
- 6) na blagovremenu i potpunu informaciju;
- 7) na zaštitu od svih vrsta nasilja u školi;
- 8) na odsustvovanje iz škole, uz najavu, u trajanju od pet radnih dana u toku nastavne godine;
- 9) na učestvovanje u oblikovanju sadržaja stručnih ekskurzija i drugih oblika vaspitno-obrazovnog rada;
- 10) druga prava utvrđena statutom ustanove.

Predstavnici zajednice učenika imaju pravo da učestvuju u radu stručnih organa škole kad se raspravlja o pitanjima koja su od interesa za učenike (učenički standard, slobodne aktivnosti i slično).

Dužnosti učenika

Član 98

Učenik ima dužnost da:

- 1) redovno, marljivo i savjesno radi na usvajanju znanja i sticanju opšte kulture;
- 2) se pridržava školskih propisa, savjeta, uputstava i odluka nastavnika, direktora i organa škole;
- 3) uredno pohađa nastavu;
- 4) blagovremeno pravda izostanke;
- 5) za vrijeme časa ne ometa izvođenje nastave i rad u odjeljenju;
- 6) za vrijeme trajanja časa ne napušta čas, bez prethodno dobijenog odobrenja nastavnika;
- 7) se prema nastavnicima ophodi pristojno;
- 8) poštuje ličnost drugih učenika i njeguje drugarske i humane odnose;
- 9) čuva imovinu škole;
- 10) njeguje čistoću i estetski izgled školskih prostorija;
- 11) učestvuje u dežurstvima škole;
- 12) poštuje pravila školskog, odnosno kućnog reda;
- 13) druge dužnosti utvrđene statutom ustanove.

XII. NASTAVNICI

Autonomija nastavnika

Član 99

Nastavnici imaju profesionalnu slobodu u načinu organizovanja nastave, primjeni nastavnih metoda, u izboru oblika rada sa učenicima, kao i u izboru zadataka koje postavljaju učenicima u okviru utvrđenog obrazovnog programa.

Zabrana izvođenja nastave

Član 100

Nastavnik koji je pravosnažnom presudom osuđen za krivično djelo protiv dostojanstva ličnosti i morala ne može obavljati obrazovno-vaspitni rad.

Zapošljavanje nastavnika

Član 101

Nastavnik se zapošljava na osnovu javnog konkursa, u skladu sa zakonom.

Odluku o zapošljavanju nastavnika donosi direktor ustanove.

Poseban uslov za zapošljavanje nastavnika je probni rad.

Dužina trajanja probnog rada, način sprovođenja i ocjenjivanja rezultata probnog rada utvrđuje se propisom Ministarstva.

Nastavniku koji za vrijeme probnog rada ne zadovolji prestaje radni odnos istekom roka utvrđenog ugovorom o probnom radu.

Pripravnik

Član 102

Nastavnik - pripravnik je lice koje prvi put zasniva radni odnos u ustanovi radi osposobljavanja za samostalno obavljanje poslova u stepenu svoje stručne spreme.

Pripravnički staž nastavnika sa višom i visokom školskom spremom traje godinu dana, a sa srednjom školskom spremom šest mjeseci.

Pripravniku prestaje radni odnos nakon isteka pripravničkog staža.

Mentor

Član 103

Pripravnički staž se izvodi po utvrđenom programu obrazovno-vaspitanog rada u ustanovi, pod neposrednim nadzorom ovlašćenog nastavnika (mentora), koji ima najmanje isti stepen školske spreme koju posjeduje pripravnik.

Mentora iz stava 1 ovog člana određuje direktor ustanove, na predlog stručnog, odnosno nastavničkog vijeća ustanove.

Način izbora, poslovi i zadaci mentora utvrđuju se statutom ustanove.

Donošenje programa

Član 104

Sadržina, program, način praćenja i ocjenjivanje pripravničkog staža bliže se uređuje propisom Ministarstva, na predlog Savjeta za opšte obrazovanje.

Priznavanje pripravničkog staža

Član 105

Nastavniku koji je pripravnički staž ili dio staža obavio u inostranstvu može se priznati pripravnički staž ili dio staža, pod uslovom da program pripravničkog staža u inostranstvu bitno ne odstupa od programa pripravničkog staža donesenog na osnovu ovog zakona.

Odluku o priznavanju staža iz stava 1 ovog člana donosi organ kod kojeg se polaže stručni ispit.

Stručni ispit

Član 106

Poslije završenog pripravničkog staža nastavnik polaže stručni ispit.

Izuzetno od stava 1 ovog člana, nastavnik koji je obavio pripravnički staž i položio stručni ispit prema drugim propisima ima pravo da polaže stručni ispit prema odredbama ovog zakona, nakon jedne godine rada u ustanovi.

Polaganje stručnog ispita

Član 107

Stručni ispit se polaže pred nadležnom komisijom.

Sadržaj, uslovi, način i mjesto polaganja stručnog ispita, kao i obrazovanje i sastav komisije i visina troškova bliže se uređuje propisom Ministarstva.

Umanjenje norme

Član 108

Nastavniku – pripravniku, za vrijeme pripravničkog staža, odnosno nastavniku koji je proveo najmanje 35 godina na neposrednom izvođenju nastave, radno vrijeme na neposrednom izvođenju nastave može se umanjiti za dva časa nedjeljno, a ukoliko nije moguće umanjiti normu, visina zarade nastavnika može se uvećati za 5%.

Zapošljavanje nastavnika sporazumom

Član 109

Nastavnik koji nema normu časova utvrđenu zakonom, odnosno za čijim je radom prestala potreba zbog promjene obrazovnog programa, odnosno standarda i normativa ili smanjenja obima upisa može zasnovati radni odnos u drugoj ustanovi do pune norme časova, na osnovu sporazuma direktora ustanova.

Dopunska djelatnost nastavnika

Član 110

Nastavnik može, uz naknadu, pripremati učenika radi polaganja ispita i postizanja boljeg uspjeha iz određenog predmeta, pod uslovom da učenik ne pohađa redovnu nastavu, niti polaže ispite u školi u kojoj nastavnik radi.

Lice koje ispunjava uslove za obavljanje poslova nastavnika, a nije u radnom odnosu može se baviti pripremanjem učenika kao osnovnom djelatnošću.

Nastavnik koji obavlja djelatnost iz st. 1 i 2 ovog člana je dužan da se prijavi nadležnom organu opštine i nadležnoj prosvjetnoj inspekciji.

Uslove za obavljanje djelatnosti u smislu stava 2 ovog člana propisuje Ministarstvo.

Prestanak radnog odnosa

Član 111

Nastavniku, pored slučajeva propisanih Zakonom o radu, prestaje radni odnos, ako:

- 1) ne ostvaruje obrazovne programe u skladu sa propisanim standardima;
- 2) organizuje učenike, odnosno zaposlene u političke svrhe;
- 3) ne učestvuje u radu stručnih organa ustanove;
- 4) zloupotrebljava svoj položaj;
- 5) navede na obljubu ili protivprirodni blud učenika, odnosno zaposlenog u ustanovi;
- 6) odbije da izvrši nalog poslodavca izdat radi obezbjeđivanja minimuma procesa rada za vrijeme trajanja štrajka;
- 7) sprječava zaposlenog da radi za vrijeme trajanja štrajka;
- 8) učestvuje u štrajku koji je organizovan suprotno propisima;

- 9) ponižava, vrijeđa ili tjelesno kažnjava učenika;
- 10) izaziva nacionalnu i vjersku netrpeljivost;
- 11) nadležna prosvjetna inspekcija utvrdi da nastavnik priprema učenika uz naknadu iz ustanove u kojoj radi;
- 12) se bavi pripremanjem učenika kao osnovnom djelatnošću;
- 13) nadležni organ utvrdi da neobjektivno ocjenjuje učenike ili ne ocjenjuje učenike na propisan način.

XIII. USAVRŠAVANJE I NAPREDOVANJE NASTAVNIKA

Stručno usavršavanje

Član 112

Nastavnici imaju pravo i dužnost da se stručno usavršavaju kroz različite oblike usavršavanja (individualne, formalne i informalne).

Program i organizaciju oblika stručnog usavršavanja nastavnika, propisuje Ministarstvo, na predlog Zavoda za školstvo, odnosno Centra.

Napredovanje

Član 113

Nastavnik može napredovati u odgovarajuća zvanja.

Zvanja iz stava 1 ovog člana dodjeljuje komisija Ministarstva, na predlog nastavničkog, odnosno stručnog vijeća ustanove.

Vrste zvanja, uslove, način i postupak dodjeljivanja zvanja nastavnika propisuje Ministarstvo, na predlog nadležnog savjeta.

XIV. PEDAGOŠKA EVIDENCIJA I JAVNE ISPRAVE

Pedagoška evidencija

Član 114

U školi se vodi jedinstvena pedagoška evidencija, i to: upisnica (matična knjiga), odjeljska knjiga (dnevnik rada sa prozivnikom), evidencija o ispitima i uspjehu učenika, odnosno polaznika na kraju školske godine, izdatim svjedočanstvima i diplomama, evidencija o podjeli predmeta na nastavnike, ljetopis škole i dr.

U školama u kojima se nastava izvodi na jeziku pripadnika nacionalnih i etničkih grupa, pedagoška evidencija štampa se i vodi na jeziku koji je u službenoj upotrebi i na jeziku pripadnika nacionalnih, odnosno etničkih grupa.

Škola je dužna da trajno čuva upisnicu (matičnu knjigu) i evidenciju o izdatim svjedočanstvima i diplomama.

Javne isprave

Član 115

Na osnovu podataka iz pedagoške evidencije, škola koja ostvaruje javno važeće programe izdaje javne isprave.

Javne isprave iz stava 1 ovog člana su: djačka knjižica, svjedočanstvo, diploma, prevodnica, odnosno ispisnica i druge javne isprave koje se izdaju u skladu sa zakonom.

U školi u kojoj se nastava izvodi na jeziku pripadnika nacionalnih, odnosno etničkih grupa, javne isprave štampaju se i izdaju na jeziku koji je u službenoj upotrebi i na jeziku pripadnika nacionalnih, odnosno etničkih grupa.

Izdavanje javnih isprava

Član 116

Škola na kraju prvog polugodišta izdaje učeniku djačku knjižicu sa ocjenama.

Na kraju nastavne godine škola izdaje učeniku svjedochanstvo, bez obzira na postignuti uspjeh.

Škola izdaje učeniku diplomu o položenom praktičnom, završnom, stručnom, maturskom, majstorskom i diplomskom ispitu.

Prilikom ispisivanja iz osnovne škole, učeniku se izdaje prevodnica, a prilikom ispisivanja iz srednje škole, učeniku se izdaje ispisnica.

Organizator obrazovanja izdaje polazniku svjedochanstvo, diplomu, ili drugu javnu ispravu o završenom obrazovnom programu, u skladu sa zakonom i aktom o osnivanju.

Ovjeravanje isprava

Član 117

Vjerodostojnost javne isprave ustanova ovjerava pečatom.

Pečat ustanove je kružnog oblika i sadrži naziv Republike, naziv opštine i naziv i sjedište ustanove. U sredini pečata je grb Republike.

Propisivanje obrazaca

Član 118

Oblik i način vođenja pedagoške evidencije i obrasce javnih isprava iz čl. 114, 115 i 116 ovog zakona propisuje Ministarstvo.

XV. NOSTRIFIKACIJA, ODNOSNO EKVIVALENCIJA

Pravo na priznavanje obrazovanja

Član 119

Građanin Republike koji u inostranstvu završi osnovnu, odnosno srednju školu ili pojedine razrede škole ima pravo da zahtijeva priznavanje svjedochanstva, odnosno diplome ili druge školske isprave (u daljem tekstu: inostrano svjedochanstvo) o stečenom obrazovanju ili završenom pojedinom razredu škole, u skladu sa ovim zakonom, ako međunarodnim ugovorom nije drukčije uređeno.

Strani državljanin ima pravo da zahtijeva priznavanje svjedochanstava, odnosno diplome stečene u inostranstvu, ako za to ima pravni interes.

Nostrifikacija

Član 120

Nostrifikacijom se inostrano svjedochanstvo izjednačava sa odgovarajućim svjedochanstvom stečenim u Republici u pogledu prava na nastavljanje obrazovanja i vaspitanja i prava na zapošljavanje.

Ekvivalencija

Član 121

Ekvivalencijom se inostrano svjedochanstvo izjednačava sa odgovarajućim svjedochanstvom stečenim u Republici u pogledu prava na nastavljanje obrazovanja i vaspitanja.

Nadležnosti

Član 122

Nostrifikaciju, odnosno ekvivalenciju inostranih svjedočanstava vrši Ministarstvo.
O nostrifikaciji, odnosno ekvivalenciji inostranih svjedočanstava donosi se rješenje.

Uporedivost obrazovanja

Član 123

U postupku nostrifikacije, odnosno ekvivalencije uzima se u obzir sistem obrazovanja u zemlji u kojoj je stečeno inostrano svjedočanstvo, obrazovni program, uslovi upisa u obrazovni program, prava koja daje to svjedočanstvo u zemlji u kojoj je stečeno i druge okolnosti od značaja za nostrifikaciju, odnosno ekvivalenciju.

Ako se u postupku nostrifikacije, odnosno ekvivalencije utvrdi da obrazovni program inostrane ustanove znatno odstupa od obrazovnog programa ustanove u Republici, zaključkom o nostrifikaciji, odnosno ekvivalenciji određuje se obaveza polaganja dopunskih, odnosno diferencijalnih ispita.

Klauzula

Član 124

Sadržaj rješenja o nostrifikaciji, odnosno ekvivalenciji ispisuje se na originalu i na primjerku prevoda inostranog svjedočanstva (klauzula o nostrifikaciji, odnosno ekvivalenciji).

Konačnost postupka

Član 125

Rješenje o nostrifikaciji, odnosno ekvivalenciji je konačno u upravnom postupku.

Shodna primjena zakona

Član 126

U postupku nostrifikacije, odnosno ekvivalencije primjenjuje se Zakon o opštem upravnom postupku, ako ovim zakonom nije drukčije određeno.

Registar

Član 127

O nostrifikaciji, odnosno ekvivalenciji inostranih svjedočanstava vodi se registar.
Registar iz stava 1 ovog člana vodi Ministarstvo.

Bliži propisi

Član 128

Postupak i način nostrifikacije, odnosno ekvivalencije inostranih svjedočanstava i vođenje registra propisuje Ministarstvo.

XVI. PRAVA I OBAVEZE IZ OBLASTI UČENIČKOG STANDARDA

Prava učenika

Član 129

Prava iz oblasti učeničkog standarda ostvaruju se u skladu sa ovim zakonom.

Prava iz oblasti učeničkog standarda su lična i ne mogu se prenositi.

Vrste prava

Član 130

Učenik ima pravo na:

- 1) smještaj i ishranu u domu;
- 2) stipendiju za talentovane;
- 3) participaciju prevoza.

Prava na smještaj i ishranu

Član 131

Smještaj i ishrana učenika organizuju se u domu učenika, odnosno u domu učenika i studenata (u daljem tekstu: dom).

Pravo na ishranu, odnosno na ishranu i smještaj u domu ima redovni učenik srednje škole koji se školuje van mjesta prebivališta.

Kriterijumi, način i redosljed za prijem učenika, kao i cijena smještaja i ishrane u domu bliže se uruđuju propisom Ministarstva.

Konkurs

Član 132

Konkurs za prijem učenika u dom raspisuje osnivač, najmanje dva mjeseca prije početka školske godine.

Raspodjelu mjesta i useljavanje učenika u dom vrši komisija, koju imenuje upravni odbor doma.

Komisija iz stava 2 ovog člana dužna je da izvrši raspodjelu mjesta i useljavanje učenika do početka nastavne godine.

Ukoliko je učenik, odnosno roditelj učenika nezadovoljan odlukom komisije iz stava 2 ovog člana, ima pravo prigovora upravnom odboru doma, u roku tri dana od dana raspodjele.

Pravo na stipendiju

Član 133

Pravo na stipendiju ima talentovani učenik kojeg predloži nastavničko vijeće škole, na osnovu mišljenja mentora.

Mentora iz stava 1 ovog člana određuje nastavničko vijeće škole.

Talentovanim učenikom, u smislu stava 1 ovog člana, smatra se učenik koji iz pojedinih nastavnih predmeta, odnosno oblasti pokazuje naročiti smisao, interes, radoznalost i sposobno-

st za misaone i stvaralačke procese i postiže izvanredne rezultate, a ima opšti uspjeh najmanje vrlo dobar.

Odluku o dodjeli stipendije i prestanku stipendiranja donosi komisija, koju imenuje Ministarstvo.

Bliže kriterijume i uslove za dodjelu stipendije iz stava 1 ovog člana propisuje Ministarstvo.

Prestanak stipendiranja

Član 134

Učeniku prestaje stipendiranje, ako:

- 1) nastavničko vijeće škole ne predloži produženje stipendije;
- 2) nije postigao uspjeh na osnovu koga je stekao pravo na stipendiju;
- 3) samovoljno promijeni školu.

XVII. FINANSIRANJE

Izvori finansiranja

Član 135

Obrazovanje i vaspitanje se finansira iz:

- 1) javnih prihoda (budžeta Republike i opštine);
- 2) sredstava osnivača;
- 3) školarine u privatnim ustanovama;
- 4) naknade koju plaćaju roditelji;
- 5) prihoda od imovine (zakupa);
- 6) sredstava od prodaje usluga i proizvoda;
- 7) donacija, sponzorstva i legata;
- 8) drugih izvora.

Ustanovama javnog obrazovanja zabranjeno je finansiranje iz sredstava političkih stranaka.

Obezbjeđivanje sredstava

Član 136

Javnoj ustanovi, iz mreže ustanova, čiji je osnivač Republika, odnosno opština obezbjeđuju se sredstva iz budžeta Republike za:

- 1) bruto plate i ostala lična primanja zaposlenih;
- 2) tekuće investiciono održavanje;
- 3) investicije u ustanovama;
- 4) materijalne troškove i rashode za energiju;
- 5) permanentno usavršavanje nastavnika;
- 6) dopunsko osnovno obrazovanje građana Republike na privremenom radu u inostranstvu;
- 7) osnovno obrazovanje odraslih lica;
- 8) eksternu provjeru znanja učenika propisanu zakonom (provjera znanja učenika na kraju trećeg ciklusa, maturski i drugi ispiti);
- 9) stipendije za talentovane učenike;
- 10) takmičenje učenika;
- 11) eksperimentalnu nastavu;
- 12) smještaj i ishranu učenika u domu, odnosno u zavodu;
- 13) subvencioniranje udžbenika sa malim tiražom i udžbenika za obrazovanje nacionalnih, odnosno etničkih grupa;
- 14) dio doprinosa za penzijsko osiguranje učenika koji se obrazuju kod poslodavca;
- 15) troškove ishrane djece u predškolskoj ustanovi čiji roditelji su korisnici materijalnog obezbjeđenja porodice u skladu sa posebnim propisima;
- 16) obuku direktora i za rad stručnih savjeta;
- 17) razvojni, savjetodavni i istraživački rad u obrazovanju i vaspitanju;
- 18) razvoj informacionog sistema;
- 19) subvencioniranje rješavanja stambenih potreba zaposlenih u ustanovi;
- 20) druge obaveze utvrđene zakonom;
- 21) participaciju ishrane djece u predškolskoj ustanovi u iznosu od 50% od cijene ishrane po djetetu;
- 22) participaciju prevoza učenika.

Izuzetno od odredbe stava 1 ovog člana, za finansiranje potreba iz tač. 2, 3 i 4 ovog stava, u javnim ustanovama iz mreže ustanova čiji je osnivač opština, sredstva se obezbjeđuju u budžetu opštine.

Sredstva za finansiranje javnih ustanova koje nijesu u mreži ustanova, a osnivač je opština obezbjeđuju se u budžetu opštine.

Ograničenje za učešće u finansiranju

Član 137

Ustanova koja se u cjelini finansira iz javnih prihoda ne može zahtijevati od učenika, odnosno polaznika participaciju za pokriće troškova obrazovanja.

Normativi i standardi

Član 138

Ustanova koja realizuje javno važeće obrazovne programe stiče sredstva u skladu sa normativima i standardima.

Normative i standarde iz stava 1 ovog člana donosi Ministarstvo, uz mišljenje nadležnog savjeta.

Normativima i standardima regulišu se: obaveze nastavnika i saradnika, mjerila za organizovanje savjetodavne službe, biblioteke, administrativno-računovodstvene i tehničke službe i mjerila za formiranje odjeljenja i grupa, za vrednovanje materijalnih troškova, kao i standardi za prostor i opremu.

Na osnovu normativa i standarda iz stava 2 ovog člana ustanova donosi akt o sistematizaciji radnih mjesta.

Uslovi za finansiranje privatne ustanove

Član 139

Privatna ustanova koja izvodi javno važeće obrazovne programe ima pravo da se finansira iz budžeta Republike u skladu sa ovim zakonom, ako:

- 1) izvodi obrazovni program od prvog do završnog razreda školovanja;
- 2) izvodi obrazovni program za djecu predškolskog uzrasta u trajanju od najmanje godinu dana;
- 3) ima upisana najmanje dva odjeljenja prvog razreda, a za muzičku školu najmanje 35 učenika;
- 4) ima zaposlene nastavnike i saradnike potrebne za izvodjenje obrazovnog programa, u skladu sa zakonom i drugim propisima.

Ministarstvo utvrđuje da li privatna ustanova ispunjava uslove iz stava 1 ovog člana.

Međusobna prava i obaveze između privatne ustanove i Republike, uređuju se ugovorom.

Pravo na subvenciranje

Član 140

Privatna ustanova koja realizuje javno važeći obrazovni program stiče sredstva iz budžeta Republike za plate i materijalne troškove, u visini od 70 do 80% sredstava koja se obezbjeđuju po djetetu, odnosno učeniku u javnoj ustanovi čiji je osnivač Republika.

Ograničenje finansiranja

Član 141

Privatnoj osnovnoj školi ne pripadaju sredstva iz budžeta Republike, ako se zbog upisa učenika u privatnu školu ugrožava postojanje (jedine) javne ustanove čiji je osnivač Republika na istom području.

U slučaju iz stava 1 ovog člana privatna ustanova prestaje da se finansira iz javnih prihoda, na osnovu rješenja Ministarstva.

Naknada za školarinu

Član 142

Naknada za školarinu po učeniku, odnosno djetetu u privatnoj ustanovi može biti za 10% veća od sredstava koja se obezbjeđuju po učeniku, odnosno djetetu u javnoj ustanovi čiji je osnivač Republika.

Ograničenje plata

Član 143

Plate zaposlenih u privatnoj ustanovi koja izvodi javno važeće obrazovne programe obračunavaju se u skladu sa zakonom i drugim propisima koji važe za javne ustanove čiji je osnivač Republika.

Ako se plate obračunaju i isplate suprotno odredbi stava 1 ovog člana, privatnoj ustanovi se prekida finansiranje iz javnih prihoda.

Obezbjeđenje sredstava koncesionaru

Član 144

Koncesionaru za izvodjenje javno važećeg obrazovnog programa obezbjeđuju se sredstva iz budžeta Republike u skladu sa ugovorom.

Završetak započetog obrazovanja

Član 145

Republika je dužna da obezbijedi djeci, učenicima, odnosno polaznicima završetak započetog obrazovanja, odnosno vaspitanja iz privatne ustanove koja, zbog prestanka finansiranja iz javnih prihoda, ne izvodi javno važeći obrazovni program.

XVIII. KAZNE NE ODREDBE

Kazne za prekršaje

Član 146

Novčanom kaznom u iznosu od dvadesetostrukog do stotrukog iznosa najniže cijene rada u Republici kazniće se za prekršaj ustanova, ako:

- 1) dozvoli političko organizovanje i djelovanje suprotno odredbi člana 6 ovog zakona;
- 2) upotrebljava udžbenike i nastavna sredstva suprotno odredbi člana 13 ovog zakona;

- 3) ne ostvaruje propisane obrazovne programe u skladu sa članom 19 ovog zakona;
- 4) otpočne sa radom bez rješenja o verifikaciji (član 50);
- 5) izvrši statusne promjene suprotno odredbi člana 57 ovog zakona;
- 6) promijeni naziv i sjedište ustanove suprotno odredbi člana 58 ovog zakona;
- 7) ne dobije saglasnost na statut i akt o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta u skladu sa članom 60 ovog zakona;
- 8) zaposli nastavnika suprotno odredbi člana 101 ovog zakona;
- 9) zaključi sporazum o radnom odnosu sa nastavnikom suprotno odredbi člana 109 ovog zakona;
- 10) ne vodi propisanu pedagošku evidenciju u skladu sa članom 114 ovog zakona;
- 11) izda javne isprave suprotno odredbi člana 115 ovog zakona;
- 12) komisija ne izvrši raspodjelu i useljenje učenika u dom u roku utvrđenom članom 132 ovog zakona.

Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se i odgovorno lice u ustanovi u iznosu od polovine do dvadesetostrukog iznosa najniže cijene rada u Republici.

XIX. PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Usklađivanje rada ustanova

Član 147

Postojeće ustanove i druge organizacije, koje obavljaju obrazovno-vaspitnu djelatnost po dosadašnjim propisima, uskladiće svoju organizaciju, rad i opšte akte sa odredbama ovog zakona, u roku od godinu dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Do donošenja opštih akata iz stava 1 ovog člana primjenjivaće se postojeći akti, ako nijesu u suprotnosti sa zakonom.

Donošenje mreže ustanova

Član 148

Mreža ustanova iz člana 42 ovog zakona donijeće se u roku od godinu dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Do donošenja mreže ustanova iz stava 1 ovog člana nastavljaju sa radom javne ustanove osnovane, odnosno organizovane po propisima donijetim do stupanja na snagu ovog zakona.

Podzakonski propisi

Član 149

Propisi za sprovođenje ovog zakona donijeće se u roku od godinu dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Do donošenja propisa utvrđenih ovim zakonom primjenjivaće se propisi koji su važili do stupanja na snagu ovog zakona, ako nijesu u suprotnosti sa ovim zakonom.

Osnivanje savjeta

Član 150

Savjet za opšte obrazovanje Crne Gore, Savjet za stručno obrazovanje Crne Gore i Savjet za obrazovanje odraslih Crne Gore osnovaće se najkasnije u roku od 90 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Prestanak rada Savjeta

Član 151

Danom osnivanja savjeta iz člana 150 ovog zakona prestaje sa radom Savjet za promjene u obrazovanju Republike Crne Gore.

Osnivanje Zavoda za školstvo i Centra

Član 152

Zavod za školstvo i Centar za stručno obrazovanje osnovaće se u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Status dosadašnjih organa rukovođenja i upravljanja

Član 153

Direktor, pomoćnik direktora i školski, odnosno upravni odbor koji je izabran, odnosno imenovan do stupanja na snagu ovog zakona nastavlja sa radom do isteka vremena na koje je izabran, odnosno imenovan.

Postupak za izbor direktora i pomoćnika direktora, odnosno imenovanje školskog, odnosno upravnog odbora započet do stupanja na snagu ovog zakona završiće se po propisima koji su važili do stupanja na snagu ovog zakona.

Obrazovanje savjeta roditelja

Član 154

Savjet roditelja iz člana 94 ovog zakona obrazovaće se u svim ustanovama do 31. oktobra 2003. godine.

Započeti postupak zapošljavanja

Član 155

Postupak zapošljavanja nastavnika započet do stupanja na snagu ovog zakona završiće se po propisima koji su važili do stupanja na snagu ovog zakona.

Započeti pripravnički staž

Član 156

Nastavnik koji je započeo pripravnički staž prije stupanja na snagu ovog zakona završava pripravnički staž i polaže stručni ispit prema propisima koji su važili do stupanja na snagu ovog zakona.

Priznavanje stručnog ispita

Član 157

Nastavniku koji je položio ili mu je priznat stručni ispit po ranijim propisima priznaje se stručni ispit i po ovom zakonu.

Priznavanje stečenih zvanja

Član 158

Nastavnik koji je stekao zvanje pedagoški savjetnik ili viši pedagoški savjetnik do dana stupanja na snagu ovog zakona zadržava to zvanje.

Započeti postupak nostrifikacije, odnosno ekvivalencije

Član 159

Postupak nostrifikacije, odnosno ekvivalencije započet do stupanja na snagu ovog zakona završiće se po propisima po kojima je započet.

Udžbenici i nastavna sredstva

Član 160

Udžbenici i druga nastavna sredstva koji su odobreni prije stupanja na snagu ovog zakona mogu se i dalje upotrebljavati, do odobravanja i izdavanja udžbenika i drugih nastavnih sredstava po ovom zakonu.

Postupak pribavljanja, ocjenjivanja i odobravanja rukopisa udžbenika i drugih nastavnih sredstava započet do dana stupanja na snagu ovog zakona okončaće se po propisima koji su bili na snazi do dana stupanja na snagu ovog zakona.

Odlaganje primjene pojedinih odredaba

Član 161

Odredbe člana 80 st. 2, 3, 4, 5 i 6 ovog zakona primjenjivaće se počev od školske 2003/2004 godine.

Odredbe čl. 135 do 145 ovog zakona koje se odnose na finansiranje primjenjivaće se počev od fiskalne 2003. godine.

Prestanak važnosti

Član 162

Danom stupanja na snagu ovog zakona prestaju da važe: Zakon o usavršavanju nastavnog i vaspitnog osoblja ("Službeni list SRCG", br. 26/87); Zakon o finansiranju potreba u oblasti vaspitanja i obrazovanja, kulture i fizičke kulture ("Službeni list SRCG", br. 29/90 i 7/92); odredbe Zakona o nostrifikaciji i ekvivalenciji svjedočanstava i diploma stečenih u inostranstvu ("Službeni list SRCG", br. 6/87), koje se odnose na nostrifikaciju i ekvivalenciju svjedočanstava o završenom osnovnom, srednjem obrazovanju, odnosno stečenom stepenu stručne spreme i o završenim pojedinim razredima; odredbe člana 110 Zakona o osnovnoj školi («Službeni list RCG», br. 34/91, 56/92, 32/93 i 20/95); odredbe člana 103 Zakona o srednjoj školi («Službeni list SRCG», br. 28/91 i «Službeni list RCG», br. 56/92 i 27/94); odredbe člana 29 Zakona o predškolskom vaspitanju i obrazovanju (« Službeni list RCG», br. 56/92); odredbe Zakona o osnovnim pravima iz oblasti učeničkog i studentskog standarda ("Službeni list RCG", br. 6/94 i 27/94), koje se odnose na prava učenika; odredbe poglavlja "III Izdavanje udžbenika i nastavnih sredstava", osim odredbe člana 14 Zakona o izdavaštvu ("Službeni list RCG", br. 20/95) i odredbe Zakona o prosvjetnoj inspekciji ("Službeni list RCG", br. 20/95), koje se odnose na nadzor u organizovanju i izvodenju vaspitno-obrazovnog rada u predškolskim ustanovama, osnovnim, srednjim i specijalnim školama, domovima učenika i drugim organizacijama koji se bave obrazovanjem i vaspitanjem.

Stupanje na snagu

Član 163

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu Republike Crne Gore".

